

Raport de tara: ROMANIA

**Viitorul Minerilor – Rolul partenerilor sociali
Schimbarea climatica si impactul sau asupra fortei de munca in
industria miniera**

10 -13 iunie 2010, Budapesta, Ungaria

MARIN CONDESCU, Presedinte FNME

Industria miniera in Romania

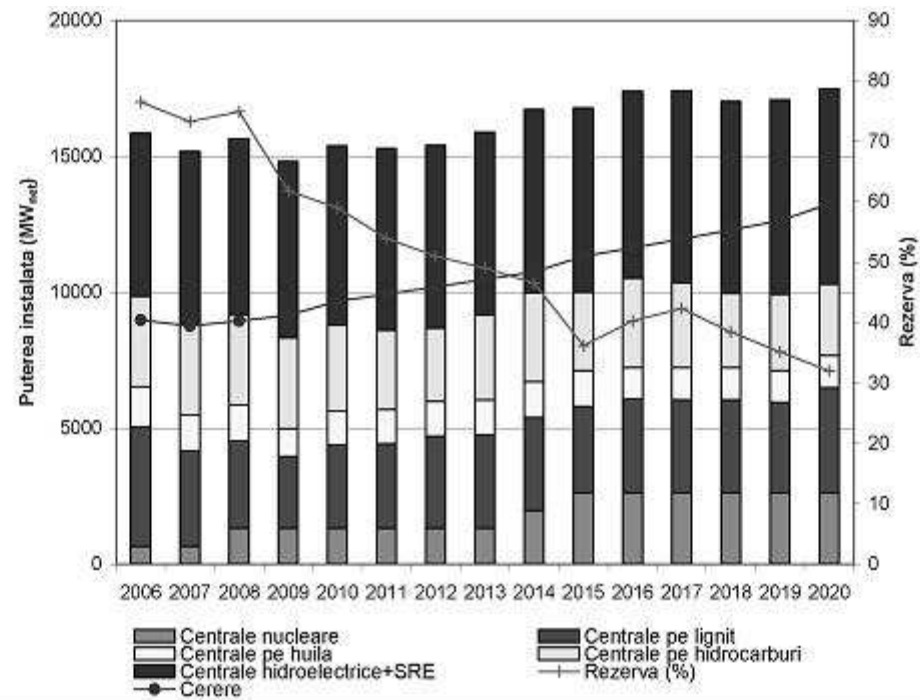
Exploatarea carbunelui

- **Huila** – se exploatează prin mine de subteran situate în Valea Jiului ce aparțin CNH Petroșani, societate cu capital integral de stat, acțiunile fiind gestionate de către Ministerul Economiei.
- **Lignitul** – se exploatează prin cariere (95%) și mine de subteran (5%), ce aparțin unor societăți cu capital integral de stat (SNLO), societăților la care pe lângă stat detine acțiuni și Fondul Proprietatea în proporție de circa 20% (Complexele Energetice Turceni, Rovinari și Craiova) precum și alte societăți care au capital integral privat care realizează circa 4-5% din producția de lignit (numai prin cariere).
- La nivelul anului 2008, producția de cărbune a fost de 34,4 mil tone din care huilă 2,8 mil tone și lignit 31,6 mil tone.

Factori ai restructurării sectorului de carbune

- scăderea consumului de energie la nivel național, ca urmare a restructurării consumatorilor energofagi;
- epuizarea și condițiile geologico – miniere grele din subteran cu productivitate scăzută și costuri de extracție ridicate;
- trecerea la încălzirea pe gaze a locuințelor, renunțarea la utilizarea cărbunelui și a brichetelor de ulei;
- implementarea unor măsuri tehnico-economice prin care au crescut parametrii de funcționare a utilajelor în special în cariere;
- schimbarea condițiilor geologice prin trecerea în marea majoritate a carierelor la haldarea interioară diminându-se distanțele liniilor tehnologice de haldare.

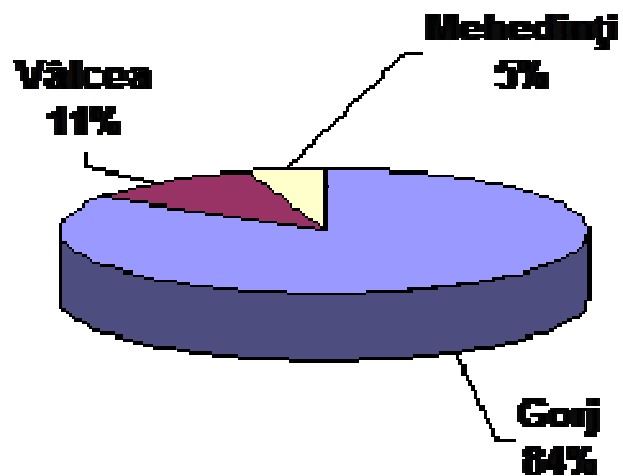
Structura producției energiei electrice pe tipuri de centrale și suporți energetici primari

Forme organizatorice de exploatare a lignitului

- 1991- 1995, activitatea fiind grupată în două Regii Autonome, respectiv a huilei (cu sediul la Petroșani) și a lignitului (cu sediul la Tg-Jiu);
- 1995-1997, activitatea de lignit s-a reorganizat prin desprinderea și organizarea unei noi Regii cu sediul la Ploiești;
- 1997-2004, Regiile s-au transformat în companii nationale, ocazie cu care activitățile de deservire (transport, uzine de reparații, cantine cazare, etc.) s-au organizat ca societăți comerciale distincte supuse procesului de privatizare, proces care a fost și înfăptuit;
- 2004 compania organizată la nivelul Olteniei a fost reorganizată creându-se o societate distinctă care a preluat circa 60% din capacitățile de producție pe lignit (SNLO), iar celelalte capacități au fuzionat cu termocentralele Rovinari, Turceni, Craiova prin înființarea a trei complexe energetice. Compania înființată la nivelul Ploieștiului ca urmare a reducerii activității aproape în totalitate a fost desființată rămânând doar o societate care să administreze închiderea capacităților ce aparținut acesteia. În perioada 1997 – 2005 sectorul minier din Romania a fost profund restructurat, a fost sistată activitatea majorității minelor ineficiente, forța de muncă din sectorul de cărbune a fost redus de la cca. 132.000 la cca. 28.000 având ca efect creșterea productivității muncii și reducerea costurilor de producție.

Productia de lignit in Oltenia

Producția totală

903.638,9 mii to

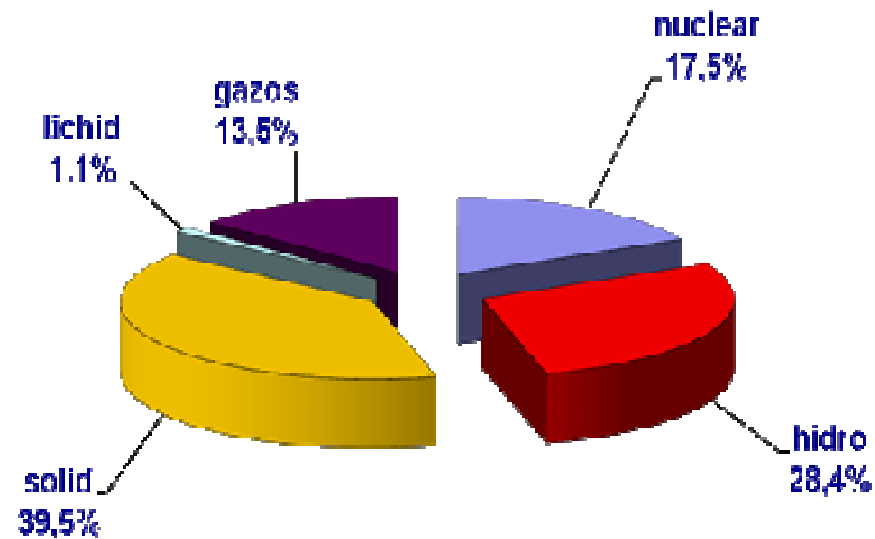
Din care:

-Mehedinți	43.406,8 mii to	4,8%
-Vâlcea	102.848,7 mii to	11,4%
-Gorj	757.383,4 mii to	83,8%

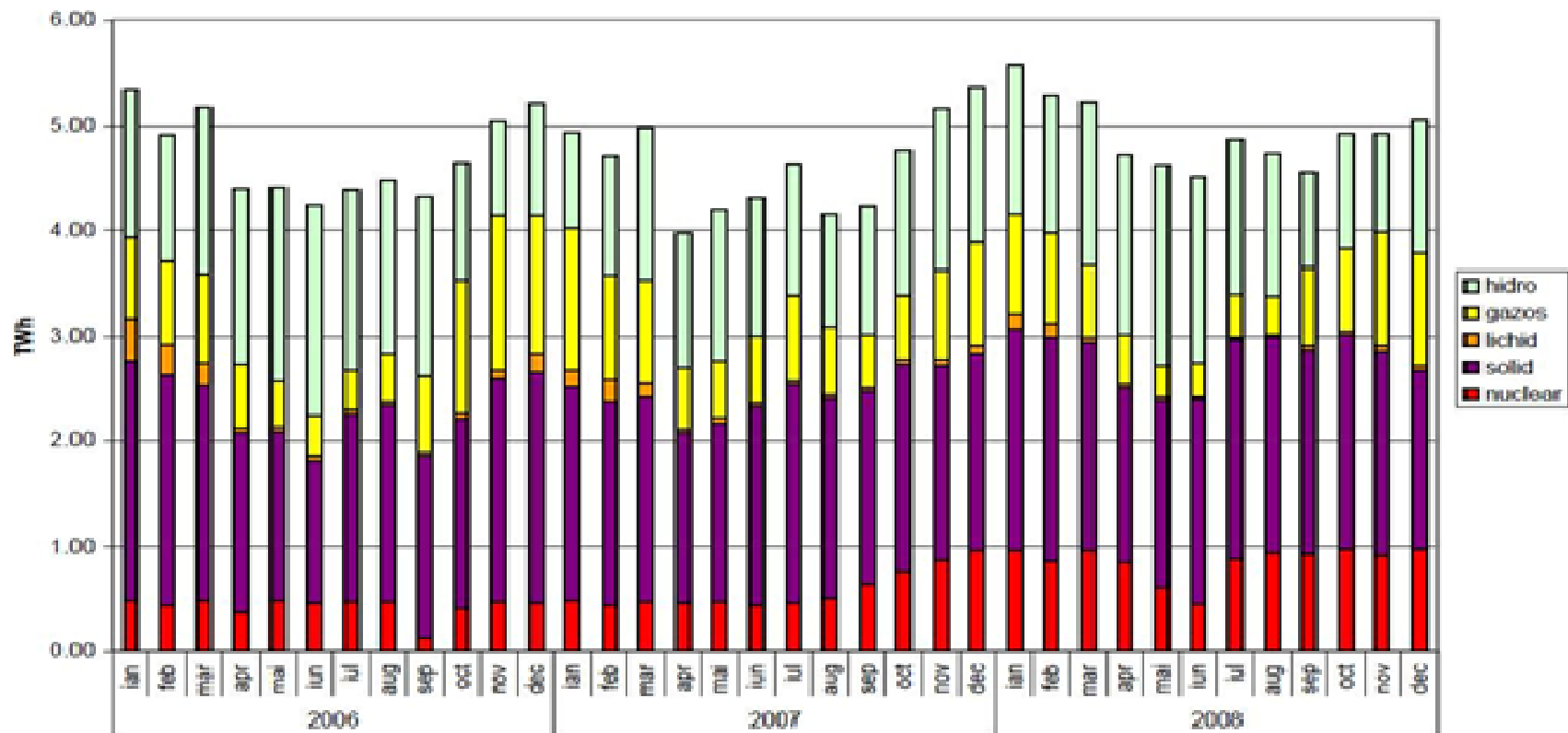
Alte resurse de energie primara

- cca. 150 miliarde metri cubi de **gaze naturale**, perioada estimată de asigurare la nivelul consumurilor actuale este de circa 12 ani;
- cca. 70 milioane de tone **țiței**, perioada estimată de asigurare la nivelul consumurilor actuale este de circa 11 ani;
- potențialul național al : pentru energia solara este de 1,2 **surselor regenerabile** TWh, pentru energia eoliană – potențial teoretic 23 TWh, energie hidro 36 TWh. Celelalte surse regenerabile au un potențial ne semnificativ.
- Structura pe tipuri de resurse a energiei electrice livrate în rețele de producători la nivelul anului 2008 a fost următoarea: **cărbune** 39,50%, **combustibil gazos** 13,50%, **combustibil lichid** 1,1%, **hidro** 28,4%, **nuclear** 17,5%, **eolian**, ne semnificativ, cca 0,02%

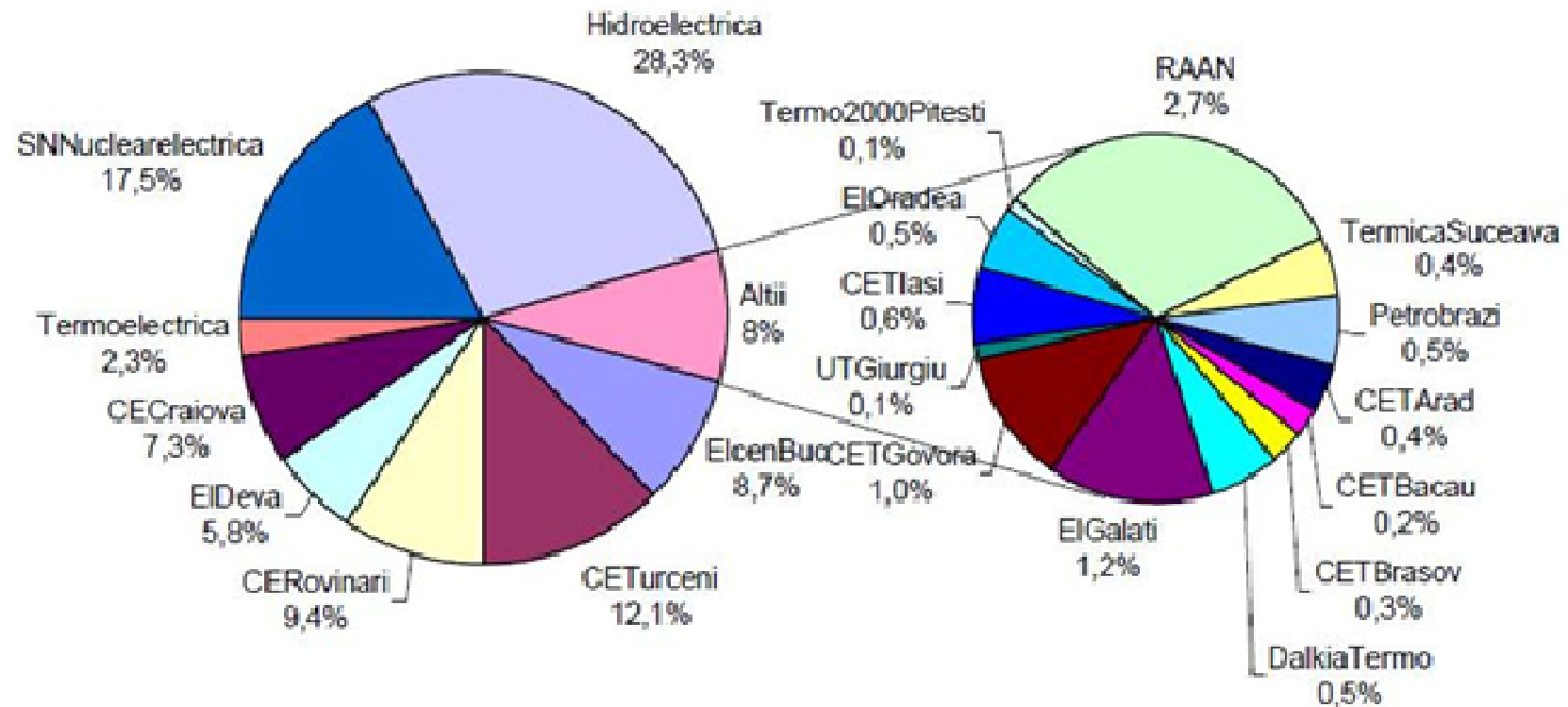
Structura pe tipuri de resurse a energiei electrice livrate în rețele de producători cu unități dispecerizabile în anul 2008

Evoluția structurii pe tipuri de resurse a energiei electrice livrate în rețele de producători cu unități dispecerizabile

Cota de participare la energia electrică livrată în rețele ale producătorilor cu unități dispecerizabile

Energia nucleară: planuri de investiții și programe de construire a noi centrale nucleare

- În conformitate cu Strategia energetică, ponderea energiei nucleare la nivelul anului 2020 va fi de 21,6%, funcționând 4 grupuri față de 2 în prezent.
- La Centrala Nucleară de la Cernavodă este prevăzut a se realiza grupurile 3 și 4 cu o putere instalată de 706 Mw fiecare (600 Mw disponibil comercial) dar care nu pot să intre în funcțiune mai devreme de 2017.
- Sunt elaborate o serie de studii la nivel guvernamental pentru realizarea a unei a doua centrale nucleare pentru care nu este stabilit nici măcar amplasamentul.

Noi tehnologii si cerinte de mediu

- România a ratificat **Convenția cadru privind Schimbările Climatice** la nivel ONU, iar prin semnarea **Protocolului de la Kyoto** s-a angajat să reducă emisiile gazelor ce produc efectul de seră cu 8% față de 1989.
- Pentru implementarea **Directivei Uniunii Europene 2001/80/EC**, **Guvernul României a emis HG 541/2001** referitoare la limitarea emisiilor în atmosferă provenind de la centralele mari de peste 50 MW (emisii de materii solide, SO₂ și NO_x).
- Aceste limite sunt obligatorii pentru orice nouă unitate ce va fi implementată. Pentru unitățile aflate în funcțiune se prevede ca **până în 2012 limitele cerute să fie atinse printr-un program gradual**, astfel încât, prin implementarea unor importante investiții să se facă față nivelului de emisii prevăzute în noua reglementare. Încadrarea normelor la pulberi va fi realizată ca urmare a unui program amplu de reabilitare a electrofiltrelor tuturor cazanelor energetice.
- Fiecare societate care are în componența sa una sau mai multe termocentrale și-au stabilit programe de investiții concrete pentru îndeplinirea următoarelor cerințe (**Exemplu: Complexul Energetic Craiova și Complexul Energetic Turceni**)

Reducerea impactului activității asupra apelor de suprafață și subterane

- monitorizarea cantitativă și calitativă a apelor captate și evacuate;
- reducerea consumului de apă și implicit reducerea debitelor uzate de ape uzate produse și/sau evacuate;
- optimizarea proceselor de pretratare și tratare a apelor;
- îmbunătățirea performanțelor separatoarelor de păcură;
- recircularea apelor de hidrotransport zgură/cenușă;
- creșterea gradului de recirculare a apei în circuitele de răcire;
- întocmirea planului de intervenție în caz de poluări accidentale.

Reducerea impactului activității asupra solului

- monitorizarea calitatii solului
- reducerea emisiilor de pulberi sedimentabile;
- prevenirea scăpărilor de reactivi și hidrocarburi în zonele de descărcare/depozitare;
- prevenirea pierderilor de lichide, suspensii, șlamuri transportate pe conducte;
- eliminarea infiltrațiilor sau exfiltrațiilor din depozitele de deșeuri;
- utilizarea optimă a suprafețelor de teren ocupate de depozitele de deșeuri prin reducerea cantităților de deșeuri produse și valorificarea lor;
- decontaminarea solului poluat accidental

Perspectivile dezvoltării mineritului

- Resursele de cărbune ce pot fi exploatare cu actualele tehnologii miniere reprezintă cca. **1400 milioane tone lignit și cca. 745 milioane tone ulei**. Prin valorificarea rezervelor de cărbune (ulei și lignit), în contextul creșterii cantității de energie electrică de la 60.337 Gwh în 2008, la cca. 85.000 Gwh, în 2020 se asigură un aport de cca. 35% în balanța energetică națională.
- Necesarul de consum de gaze naturale și titei coroborat cu faptul că rezervele pentru cele două surse sunt limitate și în epuizare, conduc la **dependența României de importuri**.
- Importurile la cărbune sunt pentru termocentralele care consumă ulei în totalitate pentru Iași și Suceava, și parțial pentru Mintia, pentru lignit (cca. 1,5% din consum) se importă parțial de termocentralele Oradea și Hălânga.
- După 2012 se prognozează ca **exportul de energie electrică să crească de la cca 3,5 TWh cât a fost în 2009 la cca. 15TWh** astfel încât aceasta să depășească producția realizată prin utilizarea combustibililor lichizi și gazoși proveniți din import.

Inchiderea minelor.

Managementul restructurării

- În perioada 1997 – 2009 sectorul minier din România a fost profund restructurat, prin sistarea activității în majoritatea minelor ineficiente precum și prin concentrarea pe perimetrele miniere cu rezerve importante și cu costuri acceptabile astfel încât **numărul de personal** angajat direct în activitatea de exploatare a fost **reduc de la cca 132.000 la cca 28.000**.
- Influențe negative s-au înregistrat într-o mai mare măsură la agenții economici care produc și realizează lucrări și servicii pentru activitatea de exploatare a cărbunelui. Acest fenomen urmând să se înregistreze și în perioada următoare.
- Deși prin programele de restructurare și acordurile cu factorii guvernamentali s-a convenit ca acestea să fie însoțite de programe în vederea creării de alternative economice pentru crearea de locuri de muncă, acestea nu s-au concretizat astfel încât în zonele miniere **nivelul șomajului este cu mult peste media pe țară** respectiv, un nivel de trai la nivelul sărăciei sau subzistenței.

Rolul partenerilor sociali.
Dialogul social.

Informare, consultare si cooperare

- La nivelul microeconomic, partenerii sociali participă la elaborarea contractelor colective de muncă, regulamentelor interne ale organizațiilor, regulamentelor de organizare și funcționare ale acestora și funcționează principiul co – deciziei. La nivel macroeconomic - de multe ori numai din punct de vedere formal.
- Partenerii sociali au participat la elaborarea și implementarea programelor de restructurare în limita atribuțiilor și competențelor sale dar fără să aibă în administrare fonduri.
- În cazul restructurării sectorului minier, partenerii sociali au negociat cu factorii guvernamentali, un set de măsuri pentru atenuarea impactului social al proceselor de restructurare și reorganizare, pentru protecția socială a persoanelor concediate și totodată pentru determinarea acceptării postdisponibilizare a unor activități necesare închiderii și conservării minelor reglementată prin OUG (116/ 2006 modificată) precum și cu administrațiile agenților economici, măsuri care au fost cuprinse în programele de restructurare.

Activitatea partenerilor sociali

- Legăturile și relațiile cu administrația națională, regională și locală se realizează prin intermediul structurilor organizatorice ce sunt realizate, respectiv **organizații sindicale, federații, confederații și uniuni**. La fiecare nivel de reprezentare administrativă îi corespunde un nivel de reprezentare a partenerilor sociali.
- Partenerii sociali au fost permanent racordați la realitățile și problemele cu care s-a confruntat și se confruntă sectorul minier, astfel încât în funcție de natura acestora au fost analizate cu reprezentanții Guvernului (în multe cazuri ca și reprezentant al Patronatului în calitate de acționar unic) și concretizate în mai multe protocoale.

Structura

- **Consiliul Economic si Social:** instituție publică de interes național tripartidă autonomă constituită în scopul realizării dialogului social la nivel național dintre patronat, sindicate și guvern și a climatului de stabilitate și pace socială. Acesta are rol consultativ în stabilirea strategiilor și politicilor economice și sociale în aplanarea stărilor conflictuale la nivel de ramură sau la nivel național apărute între partenerii sociali precum și în realizarea, promovarea și dezvoltarea dialogului social și al solidarității sociale.
- **Comisiile de dialog social la nivelul administrației centrale și la nivel teritorial.** Activitatea comisiilor de dialog social are un caracter consultativ și vizează în special următoarele:
 - **a)** asigurarea unor relații de parteneriat social între administrație, patronat, sindicate ca să permită o informare reciprocă permanentă asupra problemelor care sunt de domeniul de interes al administrației sau al partenerilor sociali, în vederea asigurării unui climat de pace și stabilitate socială;
 - **b)** consultarea obligatorie a partenerilor sociali asupra inițiativelor legislative sau de altă natură cu caracter economico-social;
 - **c)** alte probleme din sfera de activitate a administrației publice centrale sau din județe asupra cărora partenerii sociali convin să discute.

Reprezentativitate

- Din comisiile de dialog social organizate la nivelul ministerelor și la nivel teritorial fac parte reprezentanți ai sindicatelor numiți de confederațiile sindicale reprezentative la nivel național și sunt organizate 5 confederații astfel: **BNS, Cartel Alfa, CNSLR Frăția, CNS Meridian, CSDR.**
- Sindicatele organizate în domeniul exploatării cărbunelui și energiei sunt afiliate în marea majoritate confederației Cartel Alfa, semnatarea a contractului colectiv de muncă unic încheiat la nivelul național valabil pentru perioada 2007-2010.
- La nivel sectorial respectiv pentru ramura industriei miniere și geologiei în anul 2008 s-a încheiat contractul colectiv de muncă unic pentru ramura industriei miniere și geologiei valabil pentru perioada 2008-2012.
- Semnatarii acestui contract au fost din partea patronatului organizația patronală PATROMIN care reprezintă societățile comerciale cu capital de stat și privat afiliate acesteia și care însumează circa 29.500 salariați respectiv organizațiile sindicale miniere reprezentative din care ponderea cea mai mare o reprezintă Federația Națională Mine Energie.
- PATROMIN este afiliată organizației patronale organizată la nivel național, Confederația Angajatorilor din Industrie, Servicii și Comerț (CPISC) și la nivel european la Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului

FNME

- FNME este organizatie reprezentativa in ramura industriei miniere si geologiei, care reprezinta circa 21.500 salariati din minerit, geologie si energie.
- FNME este organizata in uniuni:
 - USM Oltenia – 33 sindicate cu 15.772 numar de sindicalisti
 - USM Energie Jilt Turceni - 5 sindicate cu 2060 numar de sindicalisti
 - US din Uraniu – 6 sindicate cu 1388 numar de sindicalisti
 - Sindicate din sare, nemetalifere, metalifere, balastiere, etc – 18 sindicate cu 1200 numar de sindicalisti (organizate in uniuni mici sau neorganizate in uniuni)
 - Sindicate mari: Sindicatul CNE Cernavoda – 779 numar de sindicalisti
- FNME este membru fondator al CNS Cartel Alfa, fiind afiliata in 1990.
- FNME este afiliata totodata la Federatia Europeana din Mine, Chimie si Energie si la Federatia Internationala din Mine, Chimie si Energie.
- Salariatii care lucreaza in exploatarea huilei sunt organizati si reprezentati de urmatoarele organizatii sindicale :
 - Liga Sindicatelor Miniere Valea Jiului - 7044 membri
 - Federatia Sindicatelor Valaea Jiului - 434 membri

Obiective

- F.N.M.E. militeaza si promoveaza cogestiunea si parteneriatul dintre administratie si sindicate.
- Partenerii sociali din domeniul minier si energie sunt preocupati pentru adoptarea si implementarea legislatiei comunitare in Romania, de urmarirea aplicarii si respectarii acesteia de catre institutiile abilitate in acest sens si de catre agentii economici precum si de:
 - pastrarea locurilor de munca si de o salarizare buna
 - crearea de alternative economice si noi locuri de munca in zonele miniere
 - siguranta locurilor de munca precum si de conditii de munca pentru evitarea bolilor profesionale si a accidentelor
 - noi investitii si de modernizarea echipamentelor.

Va multumim!

FEDERAȚIA NAȚIONALĂ MINE ENERGIE

*MEMBRU FONDATOR AL CNS "CARTEL ALFA"
AFILIATĂ LA: FEDERAȚIA EUROPEANĂ MINE-CHIMIE-ENERGIE
FEDERAȚIA MONDIALĂ A LUCRĂTORILOR DIN INDUSTRIE*

Str. Ion Câmpineanu nr. 20, București, Sector 1, etaj 6; www.fumero.ro; e-mail: secretariat@fume.ro
Td: 021 3127412; 031 4022254; 0723 802 559; Fax: 021 3100254

